

DESEGREGACCIÓ

 **OBRIM
L'EDUCACIÓ**

Una crida de **FUNDACIÓ BOFILL**

Preinscripció i segregació escolar davant la Covid-19

Ismael Palacín, director de la Fundació Bofill.

Joan Cuevas, cap de projectes a la Fundació Bofill.

Barcelona, 15 de maig de 2020

#ObrimEducació

Sumari

1. Què hem fet?
2. COVID-19: gran amenaça per a la segregació escolar
3. 6 mesures urgents per evitar un increment de la segregació a curt termini
4. Dades clau
5. 6 Mesures de fons per reduir la segregació escolar

Què hem fet?

Anàlisi de dades i propostes:

- Dades d'escolarització del Departament d'Educació del Síndic de Greuges dels últims 15 anys.
- 122 municipis de més de 10.000 habitants de Catalunya.
- Recerca i coneixement generat fins al moment sobre la segregació escolar i els seus mecanismes de reducció.
- Context actual de crisi de la COVID-19.

COVID-19: gran amenaça per a la segregació escolar

- **Increment de la població vulnerable.** Tot apunta a un increment del nombre de famílies vulnerables de manera contundent i ràpida.
- **Procés de preinscripció principalment online.** Les famílies més vulnerables tenen més probabilitat de fer la matrícula fora de termini, i ara a més a més, se suma que tenen menys connexió a xarxa, menys dispositius, i pateixen més situacions d'estrès. Hi haurà més alumnat vulnerable matriculat fora de termini que mai.
- **Previsible increment de la mobilitat residencial.** En base als aprenentatges de l'anterior crisi es preveu un increment en la mobilitat residencial, amb el conseqüent increment de la matrícula viva.
- **Manca de mecanismes robustos.** La situació arriba sense el desplegament dels mecanismes robustos arreu del territori previstos pel pacte contra la segregació escolar. Especialment preocupant la manca de mesures per detectar i distribuir equilibradament alumnat vulnerable.

6 mesures urgents per evitar un increment de la segregació a curt termini

1. El Departament d'Educació ha d'establir criteris clars i homogenis per a la detecció d'alumnat vulnerable (NESE per raó socioeconòmica –tipus “B”- o d'origen –tipus “C”-).
2. Ajuntaments i Departament d'Educació han d'augmentar la reserva de places per a alumnat vulnerable (NESE tipus “B” o “C”).
3. Ajuntaments i Departament d'Educació han d'estendre la reserva de places per alumnat vulnerable com a mínim fins al setembre.
4. Ajuntaments han de desplegar dispositius de detecció de l'alumnat vulnerable.
5. Les preinscripcions fora de termini s'han de centralitzar a les Oficines Municipals d'Escolarització (OME).
6. Els Ajuntaments han d'activar amb urgència mecanismes d'orientació i acompanyament de les famílies en el procés de matriculació, preferiblement en format presencial o en format digital allà on no es pugui fer de cap altra manera.

Dades clau:

La crisi de la COVID-19 se suma a uns nivells de segregació escolar ja molt elevats

- **Es continua en nivells molt elevats, amb una reducció molt feble:** Catalunya ha reduït la segregació escolar només un 4% en els últims 5 anys i és un dels països més segregats de la UE.
- **Una proporció molt elevada de municipis empitjora:** El 53% dels municipis de més de 10.000 habitants empitjoren els seus nivells de segregació escolar en els últims 5 anys. 44 municipis amb alts nivells de segregació escolar han seguit empitjorant els últims 5 anys, per una política d'inacció.
- **Molts municipis sense les funcions bàsiques per reduir la segregació:** 58 municipis no disposen d'Oficina Municipal d'Escolarització (OME) i 19 no van detectar alumnat vulnerable a P3 el curs 2018-19. Els dos són elements clau per poder contenir un increment de la segregació escolar en la crisi de la COVID-19.

Dades clau:

**Municipis amb alta segregació escolar i que porten anys empitjorant:
alta feblesa per fer front a l'escenari de crisi**

44 municipis de més de 10.000 habitants amb alta o molt alta segregació (per sobre del 30% a primària i del 20% a secundària) que porten 5 anys empitjorant els nivells de segregació escolar.					
Amposta	Esparreguera*	Masnou, el	Piera	Sant Feliu de Llobregat	Santa Perpètua de
Arenys de Mar	Figueres	Mataró	Premià de Mar	Sant Joan de Vilatorrada	Mogoda
Caldes de Montbui	Les Franqueses del Vallès*	Molins de Rei*	Prat de Llobregat, el	Sant Sadurní d'Anoia*	Tordera
Calella	La Garriga	Montcada i Reixac*	Ripollet*	Sant Vicenç dels Horts	Valls
Canovelles	Girona	Montgat	Rubí*	Santa Coloma de	Vic
Castellar del Vallès*	Igualada	Montornès del Vallès	Salou*	Gramenet	Vilafranca del Penedès
Cornellà de Llobregat	Malgrat de Mar*	Palau-solità i Plegamans	Salt*		Vilanova i la Geltrú
Deltebre*	Martorell	Parets del Vallès	Sant Cugat del Vallès		Vila-seca

- Hi ha 44 municipis que tenen alta o molt alta segregació i que han empitjorat en els últims 5 anys. Es dibuixa així un grup de 44 municipis especialment preocupant. Tenint en compte la tendència negativa i els alts nivells de segregació escolar dels que ja parteixen, l'actual crisi de la COVID-19 pot significar un greu problema per a aquests 44 municipis.
- D'aquests municipis, 12 porten empitjorant els seus índex de dissimilitud des de fa 12 anys a primària o secundària. Aquests municipis es troben en una situació encara més crítica. (marcats amb asterisc a la taula)

Preinscripció i segregació escolar davant la Covid-19

Dades clau:

Municipis sense les funcions bàsiques per fer front a la segregació escolar

- 33 municipis amb alta segregació no disposen d'Oficina Municipal d'Escolarització (OME).
- L'actual context de crisi de la covid-19 fa més necessaris que mai els dispositius per orientar i acompanyar les famílies en el procés de matriculació, com les OME. L'estrès, la manca de competències digitals o el baix accés a canals d'informació formals pot complicar el procés de preinscripció a les famílies més vulnerables, fet que podria incrementar els nivells de segregació.
- 19 municipis no identifiquen alumnat NESE per raó sociocultural o socioeconòmica (tipus B o C) a P3, i 9 d'aquests ja estan actualment en nivells de segregació escolar alta o molt alta.
- La identificació d'alumnat NESE aquest any serà especialment important per garantir una distribució equilibrada, especialment durant l'estiu, ja que hi haurà més alumnes vulnerables matriculats fora de termini.

Municipis amb segregació escolar alta o molt alta sense OME		
Arenys de Mar	Esplugues de Llobregat	Pallejà
Calafell	Franqueses del Vallès, les	Parets del Vallès
Calella	Garriga, la	Piera
Castellar del Vallès	Malgrat de Mar	Prat de Llobregat, el
Castelldefels	Masnou, el	Ripollet
Castell-Platja d'Aro	Molins de Rei	Sant Joan de Vilatorrada
Corbera de Llobregat	Montcada i Reixac	Sant Joan Despí
Cornellà de Llobregat	Montgat	Santa Perpètua de Mogoda
Deltebre	Montornès del Vallès	Tordera
Esparreguera	Olesa de Montserrat	Tortosa
	Palau-solità i Plegamans	Vallirana

9 Municipis amb segregació escolar alta o molt alta que no identifiquen NESE "B" i "C" a P3	10 Municipis amb segregació escolar baixa però que no identifiquen NESE "B" i "C" a P3
Calafell	Badia del Vallès
Corbera de Llobregat	Castellbisbal
Deltebre	L'Escala
Molins de Rei	Mont-roig del Camp
Olesa de Montserrat	Pallejà
Sant Sadurní d'Anoia	Sant Andreu de la Barca
Sant Vicenç dels Horts	Sant Andreu de Llavaneres
Tortosa	Sant Carles de la Ràpita
Vila-seca	Torredembarra
	Vilassar de Mar

Dades clau:

Municipis que aconsegueixen combatre la segregació escolar

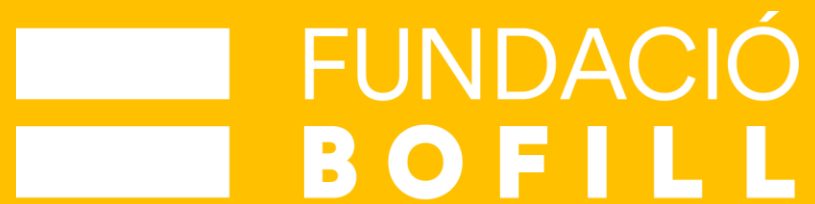
- 27 municipis es mantenen a nivells baixos de segregació escolar tant a primària com a secundària (per sota de 0,30 a primària i 0,20 a secundària). Alguns d'aquests municipis són referents per l'aplicació continuada de mecanismes efectius contra la segregació escolar, com ho són Manlleu, Palamós, Palafrugell, Banyoles o Olot. (podeu consultar el llistat de municipis a la taula final del dossier de premsa).
- 18 municipis ha reduït la segregació escolar de manera contundent i continuada a primària o secundària al llarg dels últims 12 anys. Demostren que reduir de manera continuada i efectiva la segregació escolar és possible.

12 anys continuats de millora a primària		12 anys continuats de millora a secundària	
Palamós	Torroella de Montgrí	Palamós	Sant Adrià del Besòs
Mollerussa	Banyoles	Berga	Sant Pere de Ribes
Sant Celoni	Premià de Mar	Sant Celoni	Premià de dalt
Sant Carles de la Ràpita	Igualada	Gavà	Castelldefels
La Garriga	Mont-roig del Camp	Cerdanyola del Vallès	Pallejà

- Alguns municipis grans com Barcelona, Manresa o Terrassa, que tenen alts nivells de segregació, han començat a aprovar mesures ambicioses contra la segregació escolar, que just ara es comencen a implementar. Les dades mostren un inici d'evolució de reducció de la segregació, tot i que encara massa feble. És important que aquests municipis pioners no s'aturin en el desplegament de nous mecanismes, molt especialment en l'actual context de crisi.

6 Mesures de fons per reduir la segregació escolar

1. Creació d'un nou programa dins del Departament d'Educació dotat de personal i amb responsabilitat política que coordini tota l'estratègia de lluita contra la segregació, especialment en un context de crisi que pot fer augmentar encara més la segregació escolar.
2. És imperatiu que els municipis en situació més crítica emprenguin un pla ambiciós contra la segregació urgentment, especialment els 44 municipis que segueixen empitjorant els seus ja alts nivells de segregació en els últims 5 anys.
3. Cal que municipis especialment vulnerables pel poc nivell de desplegament de mesures desegregadores posin en marxa Oficines Municipals d'Escolarització(OME) i dispositius de detecció d'alumnat vulnerable. Hi ha 33 municipis sense OME i 9 municipis sense detecció d'alumnat vulnerable a P3, i que actualment tenen nivells alts de segregació.
4. Els municipis que actualment tenen baixos nivells de segregació o han començat a reduir uns alts nivells no poden baixar la guàrdia. L'actual crisi de la COVID-19 obliga a redoblar esforços de política pública per poder garantir la contenció o reducció de la segregació escolar.
5. Aprovar i desplegar arreu del territori el Decret de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres.
6. Aprovar i desplegar el Decret de regulació dels concerts educatius amb els mecanismes de fi-nançament adequats.

Educació per canviar-ho tot